

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudkyně Mgr. Věry Jachurové a soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise v právní věci

žalobce: **Městys Stonařov**, IČO: 002 86 656
se sídlem Stonařov 232, Stonařov
zastoupený advokátem Mgr. Františkem Korbelem, Ph.D.
se sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo kultury**
se sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1

za účasti: 1. X. Y.

2. Z. W.

o žalobě proti rozhodnutí ministra kultury ze dne 24. 10. 2024, č. j. MK 15564/2024 OLP

takto:

- I. Rozhodnutí ministra kultury ze dne 24. 10. 2024, č. j. MK 15564/2024 OLP se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Františka Korbela, Ph.D., advokáta.
- III. Osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a vymezení sporu

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí označeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím ministr kultury (dále jen „ministr“) zamítl rozklady žalobce a osob zúčastněných na řízení a potvrdil rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 8. 2023, č. j. MK 31155/2023 OPP (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“ či „rozhodnutí ministerstva“). Výrokem I. prvostupňového rozhodnutí byla podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“ či „památkový zákon“) prohlášena za kulturní památku dřevěná budova bývalé stonařovské školní tělocvičny bez č. p. (původně ubikace chlapecké německé zemědělské služby) ve Stonařově (dále též „tělocvična“ či „ubikace“), vše k. ú. X, městys Stonařov, okres Jihlava, Kraj Vysočina. Předmětná kulturní památka se skládá ze stavby bez č. p. (bez č. e.) na pozemku p. č. XA, k. ú. X (ubikace), jejímž vlastníkem je žalobce a z dotčeného pozemku p. č. XB, k. ú. X ve spoluvlastnictví osob zúčastněných na řízení (dále též „pozemek pod ubikací“).

II. Dosavadní průběh řízení a napadené rozhodnutí

2. Žalobce v rozsahu výroku I. prvostupňového rozhodnutí podal rozklad. Proti prvostupňovému rozhodnutí podaly rozklad rovněž osoby zúčastněné na řízení. Žalobce poukazoval na to, že předmětné rozhodnutí je nesprávné, neodůvodněné a v rozporu se zákonem. Žalovanému vytkl, že neprovedl test proporcionality, přičemž zdůraznil, že v rozhodnutí ministerstva ve vztahu k výroku I. absentuje jakékoliv vážení zájmu žalobce a osob zúčastněných na řízení na ochraně jejich vlastnického práva a jejich zájmu na ekonomicky udržitelném využití ubikace a pozemku pod ubikací. V tomto směru označil prvostupňové rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Žalobce v rozkladu rovněž poukázal na špatný stavebně technický stav ubikace, předložil podrobný odborný posudek [„*Posouzení stavebně-technického stavu historického dřevěného objektu ve Stonařově, parc. č. XC, k. ú. X*“ ze dne 20. 9. 2023 (dále jen „znalecký posudek“ či „posudek“)] vypracovaný autorizovanou osobou za účelem zjištění skutečného stavebně technického stavu ubikace. Namítl, že rozhodnutí ministerstva v rozsahu výroku I. představuje nedůvodný exces, který nemá oporu ani v právních předpisech ani v relevantní judikatuře. Závěrem zdůraznil, že ubikace přestala být využívána ke dni 31. 5. 2021. Žalovaný dostatečně neodůvodnil své závěry o tom, že zájem na zachování památkové hodnoty ubikace převážil nad zájmem na ochraně vlastnického práva žalobce a osob zúčastněných na řízení. Ministerstvo nepřihlédlo k návrhům žalobce a dostatečně nereflektovalo skutkové okolnosti posuzované věci. Nezohlednilo specifické okolnosti konkrétního případu a nezohlednilo legitimní zájmy žalobce na hospodárném vynakládání veřejných prostředků. Odůvodnění prvostupňového rozhodnutí ve vztahu k výroku I. je zcela nedostatečné a nepřezkoumatelné.
3. Ministr dospěl v napadeném rozhodnutí k závěru, že prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno v souladu s památkovým zákonem a správním řádem, a proto rozklady podané žalobcem a osobami zúčastněnými na řízení zamítl a rozhodnutí ministerstva potvrdil. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že žalovaný shromáždil všechny potřebné podklady a na základě jejich řádného vyhodnocení dospěl k odůvodněnému závěru, že původně ubikace chlapecké německé zemědělské služby z roku 1940, urbanisticky působivě situovaná na ostrohu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

tzv. Jeleního kopce a v předpolí někdejší zaniklé středověké tvrze, představuje historicky mimořádně hodnotnou a autenticky dochovanou stavebně-typologickou ukázkou původně účelové ubikace z období druhé světové války, která navzdory svému utilitárnímu určení vykazuje významné architektonické, urbanistické, krajinné a řemeslné kvality. Rozkladové námitky jak žalobce, tak osob zúčastněných na řízení, neshledal důvodnými.

III. Žaloba

4. Žalobce v žalobě předně uvedl, že byl napadeným rozhodnutím zkrácen na svých veřejných subjektivních právech, a to zejména právu vlastnit majetek a právu na řádné odůvodnění správního uvážení. Na podporu své argumentace odkazoval na judikaturu Nejvyššího správního soudu.
5. V prvním žalobním bodě namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí ve vztahu k testu proporcionality. V napadeném rozhodnutí absentují důvody pro závěr, že zájem na zachování památkové hodnoty ubikace převážil nad zájmem na ochraně vlastnického práva žalobce a osob zúčastněných na řízení. Žalobce má proto za to, že ministr řádně neprovedl test proporcionality.
6. Žalobce poukázal na zcela mylnou interpretaci jeho rozkladové argumentace na stranách 17 a 18 napadeného rozhodnutí, která podle něj prokazuje, že se ministr dostatečně nezabýval všemi rozhodnými skutečnostmi uvedenými v rozkladu. Žalobce se v žádném případě nedomnívá, že by v rámci řízení o prohlášení ubikace za kulturní památku mělo dojít k řešení vlastnických poměrů k ubikaci a pozemku pod ubikací. Zdůraznil, že jako veřejnoprávní korporace má v rámci řešení vlastnických vztahů horší postavení. Ministr nedostatečně zohlednil obsah rozkladu, neboť k argumentaci „prohloubení útrap s tím dlouhodobě spojených“ žalobce odkázal v rozkladu na své vyjádření ze dne 28. 7. 2022, kde popsal anabázi majetkové křivdy a omezování vlastnického práva k pozemku pod ubikací a vznik samotné ubikace. Poukázal na to, že ubikace byla umístěna nelegálně a bez souhlasu tehdejších vlastníků pozemku pod ubikací.
7. Ministr se k rozkladovým námitkám bod bodem 12 až 16 vyjádřil pouze v rovině opakování závěrů žalovaného. Žalobce v napadeném rozhodnutí postrádá vážení zájmu žalobce a osob zúčastněných na řízení na ochraně jejich vlastnického práva a jejich zájmu na ekonomicky udržitelném využití ubikace a pozemku pod ubikací. Ministr neuvedl konkrétní důvody, které vedly k tomu, že zájem na zachování památkové hodnoty ubikace převážil nad zájmem na ochraně vlastnického práva žalobce a osob zúčastněných na řízení.
8. V druhém žalobním bodě žalobce namítl nedostatečně zjištěný a následně nesprávně posouzený skutkový stav. V napadeném rozhodnutí nejsou uvedeny relevantní důvody, z nichž by ministr mohl dovozovat, že žalovaný nevybočil z mezí správního uvážení. Ministr i žalovaný nedostatečně zjistili skutkový stav, který následně nesprávně posoudili. Ministr se v napadeném rozhodnutí dostatečně nevypořádal se všemi námitkami a skutečnostmi uvedenými v rozkladu. Stejně tak se ministr dostatečně nevypořádal ani se zjištěným skutkovým stavem a z napadeného rozhodnutí není zřejmé, zda je uvážení ministra logickým vyústěním řádného hodnocení skutkových zjištění; z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné.
9. Žalobce s poukazem na stranu 19 napadeného rozhodnutí uvedl, že nebylo jeho povinností prokazovat stavebně technický stav ubikace ani obecně zajišťovat důkazy pro řádné zjištění

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

skutkového stavu. Poukázal na § 2 a § 50 odst. 3 a 4 správního řádu a doplnil, že žalovaný k žádosti, aby byl vypracován podrobný odborný posudek autorizovanou osobou za účelem zjištění skutečného stavebně technického stavu ubikace, nepřihlédl. Žalobci nelze přičítat k tíži, že znalecký posudek byl zadán a proveden až dodatečně. Žalobce se důrazně vymezil vůči nepodloženému tvrzení ministra, že závěr posudku je účelový. Nadto ministr vypracování podrobného odborného posudku autorizovanou osobou za účelem zjištění skutečného stavebně technického stavu ubikace nezajistil.

10. Žalobce poukázal na nepodložená tvrzení ministra v napadeném rozhodnutí týkající se stavu ubikace. Proti žalobcem předloženému odbornému posudku jsou uvedeny pouze dojmy ministra bez odborného zkoumání skutečného stavu. Zjištění z ohledání na místě, které proběhlo 2. 3. 2023, a pořízená dokumentace tak nemohou být dostatečným podkladem rozhodnutí. To platí tím spíše v situaci, kdy tato zjištění jsou rozporná se závěry předloženého posudku.
11. Ministr rovněž nesprávně interpretoval závěry uvedené ve vyjádření Krajského úřadu Kraje Vysočina, odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu ze dne 9. 11. 2021, č. j. KUJI 99564/2021 - OKPP 435/2021 (dále jen „vyjádření ze dne 9. 11. 2021“). Ve vyjádření ze dne 9. 11. 2021 se hovoří pouze o vysokém stupni autentického dochování, nikoliv o dochování v dobrém, natož pak mimořádně dobrém stavu. Žalobce zdůraznil, že byla provedena pouze venkovní prohlídka ubikace.
12. Dále zdůraznil, že právě s ohledem na skutečnost, že ubikace byla postavena jako stavba dočasná a už nejméně 50 let přeluhuje, považuje za zcela nelogické ubikaci nyní renovovat, konzervovat a vynakládat veřejné prostředky na udržování ubikace jako stavby trvalé. Prohlášení ubikace a pozemku pod ubikací za kulturní památku tedy považuje za excesivní, přičemž napadené rozhodnutí je nedostatečně odůvodněné. Technický stav u objektů, které jsou předmětem řízení o prohlášení za kulturní památku, přitom může představovat významný posuzovaný prvek, neboť je nezbytné v každém individuálním případě pečlivě zvážit a poměřit zájem na památkové ochraně a zájem vlastníka na ekonomicky udržitelném a dlouhodobě životaschopném využití předmětných nemovitostí.
13. Ve třetím žalobním bodě žalobce namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí spočívající v nevypořádání námítky nesrozumitelnosti prvostupňového rozhodnutí, kterou vznesly osoby zúčastněné na řízení ve svém rozkladu. V napadeném rozhodnutí rovněž není dostatečně odůvodněno, proč rozkladová argumentace žalobce a osob zúčastněných na řízení není důvodná, nebo proč tvrzení žalobce a osob zúčastněných na řízení ministr považuje za mylné či vyvrácené. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, a tudíž nezákonné. Žalovaný zcela rezignoval na vypořádání rozkladové námítky osob zúčastněných na řízení vztahující se k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí ministerstva.

IV. Vyjádření žalovaného (ministerstva)

14. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Ohledně argumentace týkající se památkových hodnot odkázal na napadené rozhodnutí a rozhodnutí ministerstva. Zdůraznil, že námítky uvedené v žalobě se shodují s námítkami v rozkladu a nepřinášejí žádné nové argumenty, jimiž by se žalovaný nezabýval. Žalobce pouze opakuje námítky, které již byly vzneseny a které byly náležitě vypořádány a vysvětleny v rozhodnutích. Závěry správních orgánů obou stupňů byly podloženy dostatečně skutkovými zjištěními a vypořádaly se všemi námítkami žalobce. Závěry vychází ze správního uvážení, které nevybočuje z mezí a hledisek stanovených zákonem.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

15. K prvnímu žalobnímu bodu k otázce proporcionality žalovaný odkázal na strany 54 až 55 prvoinstančního rozhodnutí a strany 16 až 17 napadeného rozhodnutí s tím, že památkové hodnoty předmětné nemovitosti byly zevrubně shrnuty zejména na straně 72 až 75 rozhodnutí ministerstva. Na podporu své argumentace odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2013, č. j. 2 As 120/201-173. Žalovaný má za to, že žalobce ani v žalobě neuvedl konkrétní důvody, které by mohly způsobit zhoršení útrap souvisejících se spoluvlastnictvím nemovitosti; prohlášením tělocvičny a pozemku pod ubikací za kulturní památku se status spoluvlastnictví nemění.
16. S odkazem na strany 54 a 55 rozhodnutí ministerstva a na strany 70 a 71 napadeného rozhodnutí žalovaný uvedl, že správní orgány se podrobně zabývaly důvody vedoucími k prohlášení pozemku za kulturní památku a také řádně vyhodnotily proporcionalitu míry možného zatížení účastníků řízení v případě prohlášení stavby a pozemku za kulturní památku. Zdůraznil, že o exces či o excesivní jednání správního orgánu by se mohlo jednat pouze v případě, pokud by byl prohlášen za kulturní památku sousední či vedlejší pozemek, na němž vůbec nestojí předmětná stavba. V této situaci je však prohlášen za kulturní památku pozemek, který celým svým půdorysem spočívá pod budovou tělocvičny.
17. Žalovaný má za to, že žalobce nevyvrátil jeho argumenty o nezbytnosti památkové ochrany tělocvičny a poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2017, č. j. 6 As 299/2016-19. S odkazem na judikaturu správních soudů uvedl, že vyhodnocení památkových hodnot, které jsou podmínkou pro prohlášení věci za kulturní památku podle § 2 odst. 1 písm. a) památkového zákona, je otázkou správního uvážení. Zdůraznil, že nedošlo ke zneužití správního uvážení ani k překročení mezí správního uvážení. Připomněl, že právě v rámci provedení testu proporcionality a s ohledem na ekonomické možnosti žalobce a jednoznačné památkové hodnoty bývalé tělocvičny oproti budově bývalé české menšinové obecné školy se ministerstvo rozhodlo ke dvouvýrovkovému rozhodnutí, na základě kterého se hodnotnější část souboru (tělocvična) prohlásila za kulturní památku a část souboru (obecná škola) se za kulturní památku neprohlásila. V této situaci byl řádně vyhodnocen test proporcionality a poměřeny oba veřejné zájmy, tj. jak veřejný zájem na památkové ochraně tělocvičny, tak i veřejný zájem na ochraně vlastnického práva.
18. Žalovaný dále vyzdvihl, že pokud žalobce požaduje řádně odůvodnit také práva osob zúčastněných na řízení, resp. reagovat na jejich argumentaci v rozkladu, překračuje tím žalobní legitimaci ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního, neboť je pouze vlastníkem budovy tělocvičny, nikoli však vlastníkem či spoluvlastníkem pozemku pod ubikací. Žalobní námitka není relevantní, neboť se netýká subjektivních práv žalobce.
19. K druhému žalobnímu bodu žalovaný uvedl, že dne 2. 3. 2023 proběhlo za přítomnosti účastníků řízení a jejich pověřených zástupců ohledání na místě, aby byl ověřen aktuální stavebně-technický stav nemovitosti a především přítomnost a míra dochování památkových hodnot. Ohledání stavby na místě vyloučilo havarijní stav objektu a potvrdilo jeho opravitelnost. Žalovaný nepovažoval za hospodárné ani účelné zhotovovat stavebně-technický posudek v případě, kdy je stav objektu z ohledání na místě zřejmý, resp. bez rozporu se zjištěními ostatních složek památkové péče, tj. kdy k vyhotovení takového posudku nejsou dány objektivní důvody. Nadto podle judikatury správních soudů platí, že znalecké zkoumání v případě řízení o prohlášení nemovitosti za kulturní památku slouží k posouzení technických stránek stavby, intenzity zásahů do jejích původních konstrukčních prvků, možnosti jejich odstranění, a je proto podkladem toliko podpůrným. Posouzení, zda

určitá věc může být prohlášena za kulturní památku, je otázkou právní, k níž je příslušný výlučně orgán památkové péče; k uvedenému pak žalovaný odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Má za to, že technický stav sám o sobě nebyl sporný, neboť vyplýval z fotodokumentace, popisu prvků zachovaných i dotčených stavebními změnami, tj. nelze mít absenci znaleckého posudku za vadu řízení před správními orgány, která by vedla k jinému zhodnocení skutkového stavu věci.

20. Ohledně námítky, že zjištění z ohledání na místě a pořízená dokumentace nemohou být dostatečným podkladem pro rozhodnutí, žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2013, č. j. 2 As 120/2011-173.
21. Zdůraznil, že dřevěná konstrukce bývalé tělocvičny se prokazatelně nenachází v havarijním stavebně-technickém stavu, přičemž konstatování havarijního stavu výslovně neuvádí ani dodatečně předložený znalecký posudek. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019, č. j. 10 As 299/2017-41 žalovaný uzavřel, že stavebně technický stav nemovitostí není s ohledem na text památkového zákona právně významný a jedná se pouze o doplňkové kritérium pramenící z potřeby posoudit, zda je nemovitost schopna dalšího života, nebo zda je určena k demolici.
22. Ke třetímu žalobnímu bodu ve vztahu k absenci vypořádání argumentace osob zúčastněných na řízení v napadeném rozhodnutí žalovaný poukázal na překročení žalobní legitimace ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce je pouze vlastníkem budovy tělocvičny, nikoli však vlastníkem či spoluvlastníkem pozemku pod ubikací. Žalobce poukázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu vztahující se k rušení správních rozhodnutí z formálních důvodů. Závěrem poukázal na to, že si žalobce protiřečí, když na jednu stranu tvrdí, že délka textu způsobuje nepřezkoumatelnost, na stranu druhou však požaduje podrobnější vysvětlení námitek.
23. Nad rámec výše uvedené argumentace žalovaný zdůraznil, že prohlášením stavby za kulturní památku nedochází k žádnému zákazu využívání či obnovy takové stavby, ale pouze k usměrnění podoby obnovy tak, aby zůstaly zachovány veškeré cenné památkové hodnoty, které byly na budově shledány. Poukázal na argumentaci uvedenou na stranách 21 až 22 napadeného rozhodnutí. Doplnil, že veškeré druhotné stavební zásahy respektovaly znalosti tradičních řemeslných a konstrukčních postupů a neměly na dotčenou stavbu negativní vliv, a proto není budoucí rehabilitace vnitřní dispozice do podoby z roku 1940 nutná.
24. Žalovaný má za to, že v rozhodnutí ministerstva je podrobně popsána specifičnost a ojedinělost dřevěné tělocvičny (reprezentant tzv. Heimatstilu). Unikátnost spočívá právě v tom, že se tělocvična dochovala díky kvalitnímu řemeslnému a materiálovému zpracování, přičemž není anomálií, že se stavby dočasného charakteru stávají významnými státem chráněnými kulturními památkami. K výjimečnosti a mimořádné zachovalosti stavby žalovaný odkázal na prvostupňové a napadené rozhodnutí.
25. Poukázal též na Ústřední seznam kulturních památek České republiky (dále jen „ÚSKP ČR“) s tím, že jsou v něm zastoupeny památkově hodnotné objekty, které splňují znaky uvedené v § 2 odst. 1 písm. a) památkového zákona, přičemž množství zástupců v určité kategorii není možné předem stanovit, resp. není možné do budoucna vyloučit doplnění dalšími zástupci stejného druhu. Zdůraznil, že podstatné jsou památkové hodnoty konkrétní věci. Závěrem dodal, že předmětná nemovitost se ve Stonařově nachází mimo jakékoliv území s plošnou památkovou ochranou.

26. Závěrem žalovaný konstatoval, že vyhodnocení památkových hodnot, které jsou rozhodné ve smyslu § 2 památkového zákona pro prohlášení věci za kulturní památku, je otázkou správního uvážení. Podle žalovaného toto uvážení, jak bylo realizováno v nyní řešeném případě, není v rozporu s obsahem spisového materiálu a bylo řádně odůvodněno ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu v napadeném rozhodnutí a v jím potvrzeném rozhodnutí ministerstva.

V. Vyjádření osob zúčastněných na řízení

27. Osoby zúčastněné na řízení ve svém společném vyjádření uvedly, že s napadeným rozhodnutím nesouhlasí. Stejně tak nesouhlasí se zpmátněním ubikace a pozemku pod ubikací. S argumentací v žalobě se ztotožnily a zdůraznily, že velmi špatný technický stav budov (zchátralý stav) by vyžadoval *de facto* kompletní a rozsáhlou výměnu zejména dřevěných a nosných prvků, přičemž náklady s tím spojené byly odhadnuty v řádech milionů. Poukázaly na necitlivé zásahy a na skutečnost, že ke zpmátnění došlo bez jakéhokoliv aktuálního kompletního odborného stavebně-technického posudku. Při zohlednění stavu veřejných rozpočtů a s poukazem na to, že se jedná o budovu bez vytápění, zateplení a přívodu vody a odvodu odpadů a obsahující zastaralou elektroinstalaci, se osobám zúčastněným na řízení jeví postup ministerstva iracionální, neboť budova nemá žádné využití. Osoby zúčastněné na řízení důrazně odmítly možnost odprodaní pozemku a vyzdvihly, že stavbu strpěly, neboť dlouhé roky čekaly na demolici a výstavbu nové tělocvičny. Poukázaly na účelovou petici a omezení jejich vlastnických práv.

VI. Posouzení věci soudem

28. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Dále posoudil napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a to v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí.
29. Při rozhodování soud vycházel zejména z následující právní úpravy:
30. Podle § 1 odst. 1 zákona o státní památkové péči *stát chrání kulturní památky jako nedílnou součást kulturního dědictví lidu, svědectví jeho dějin, významného činitele životního prostředí a nenahraditelné bohatství státu. Účelem zákona je vytvořit všestranné podmínky pro další prohlubování politickoorganizátorské a kulturně výchovné funkce státu při péči o kulturní památky, o jejich zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.*
31. Podle § 1 odst. 2 zákona o státní památkové péči *péče státu o kulturní památky (dále jen "státní památková péče") zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče (§ 25 až 32) v souladu se společenskými potřebami zabezpečují zachování, ochranu, zpřístupňování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Ostatní orgány státní správy, a jiné organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich úkolů.*
32. Podle § 2 odst. 1 písm. a) zákona o státní památkové péči *za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky (dále jen „ministerstvo kultury“) nemovitě a movitě věci, popřípadě jejich soubory, které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy*

tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické.

33. Po provedeném řízení dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
34. Úvodem soud konstatuje, že žalobce uplatnil totožné námitky, které vznesl v rámci své rozkladové argumentace. Již v ní poukazoval na test proporcionality a na špatný stavebně technický stav ubikace a její (ne)využitelnost. Vzhledem k tomu, že všechny tři žalobní námitky spolu úzce souvisejí, nelze argumentaci striktně oddělit.
35. Soud nejdříve přistoupil k vypořádání třetího žalobního bodu, v němž žalobce vznesl námitku nepřezkoumatelnosti. Vzhledem k tomu, že žalobce i v jiných pasážích své žaloby uplatnil námitky nepřezkoumatelnosti, soud i tyto námitky podřadil pod žalobní bod, který se původně týkal pouze nepřezkoumatelnosti ve vztahu k námitkám uplatněným osobami zúčastněnými na řízení.
36. V tomto směru soud před samotným věcným vypořádáním námitky nepřezkoumatelnosti považuje za nutné připomenout, že pokud se rozhodnutí dotýká práv vícero osob, musí žalobce tvrdit dotčení na vlastních právech, nikoliv na právech třetí osoby. Je proto vyloučeno, aby se žalobce domáhal ochrany práv jiných účastníků řízení. Ve správním soudnictví soudy poskytují ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob (viz § 2 s. ř. s.). Pokud jde tedy o námitky žalobce týkající se nevypořádání rozkladové námitky nesrozumitelnosti prvostupňového rozhodnutí, kterou vznesly osoby zúčastněné na řízení ve svém rozkladu a dále nedostatečného odůvodnění rozkladové argumentace osob zúčastněných na řízení, nemůže se soud těmito námitkami zabývat. Žalobci nepřísluší vznášet námitky, jejichž prostřednictvím se dovolává ochrany práv třetích osob (osob zúčastněných na řízení), resp. žalobce s takovými námitkami nemůže být úspěšný. Pokud by se soud věcně zabýval námitkami žalobce, které nesouvisejí s ochranou jeho veřejného subjektivního práva, dostal by se žalobce z pozice osoby namítající zkrácení svého veřejného subjektivního práva do pozice dohlázeatele nad zákonností postupu a rozhodnutí správních orgánů. Takové postavení ovšem žalobci v dané věci nenáleží. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 21. 10. 2008, č. j. 8 As 47/2005–86, dovodil, že „(s)oudní řád správní je svojí povahou obrannou normou. Není normou kontrolní „která by umožňovala komukoliv iniciovat, prostřednictvím podání žaloby ve správním soudnictví, kontrolu jakéhokoliv úkonu veřejné správy. Má pouze zajistit poskytování právní ochrany v případech, kdy veřejná správa vstupuje do právní sféry fyzických nebo právnických osob. Hraničním kritériem pro žalobní legitimaci je právě tvrzený zásah do veřejných subjektivních práv. Nikoliv veškerá činnost (případně veškeré pochybení) veřejné správy je podrobena soudní kontrole ze strany fyzických a právnických osob, ale pouze ta, kdy činnost správy přesáhne do jejich veřejných subjektivních práv.“ Byť je soud povinen přihlédnout k námitce nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí z úřední povinnosti, nelze vyhovět žalobní argumentaci v tom směru, že se ministr dostatečně nevypořádal s rozkladovými námitkami jiného subjektu, pokud žalobce totožnou rozkladovou argumentaci nenamítal v oprávněm prostředku sám. Soud se proto výše uvedenými námitkami, které se týkaly vypořádání námitky osob zúčastněných na řízení, nezabýval.
37. Pokud jde o samotnou námitku nepřezkoumatelnosti, soud předně uvádí, že nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dle judikatury správních soudů dána především tehdy, opřel-li správní orgán rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem. Za nepřezkoumatelná pro

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti; z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto; jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním; která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné. O nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů se typicky jedná v případech, kdy správní orgány opřely rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny. O nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů se jedná rovněž i v případě, kdy správní orgán opomněl vypořádat některou z uplatněných námitek. Soud v tomto směru pro stručnost odkazuje na závěry vyjádřené mj. v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245, ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64, či ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004-74. Je ovšem nutno dodat, že správní orgán nemusí reagovat na každou dílčí námitku. Správní orgán může mj. vystavět vlastní argumentaci, v jejíž konkurenci pak námitky účastníků neobstojí. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů má proto místo zejména tehdy, opomene-li správní orgán na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, *CASINO KARTÁČ Group*, bod 28 a ze dne 17. 8. 2023, č. j. 1 Afs 66/2023-79, *Boskovice*, bod 23).

38. Žalobce namítal, že v napadeném rozhodnutí není dostatečně odůvodněno, proč jeho rozkladová argumentace není důvodná, resp. proč tvrzení žalobce ministr považuje za mylná či vyvrácená. Soud se s tímto tvrzením žalobce povětšinou neztotožňuje. Ministr se k rozkladovým námitkám žalobce vyjádřil na stranách 17 až 22 napadeného rozhodnutí, přičemž vysvětlil, proč rozkladovou argumentaci neshledal důvodnou. Sám žalobce v žalobě cituje či odkazuje na argumentaci uvedenou v napadeném rozhodnutí a poukazuje na její nedostatky. Soud připouští, že v určitých částech je argumentace žalovaného stručnější, avšak obecně lze konstatovat, že její stručnost nezpůsobuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí jako celku.
39. S tímto žalobním bodem nicméně úzce souvisí i argumentace uplatněná pod prvním žalobním bodem, kde žalobce namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí ve vztahu k provedení testu proporcionality.
40. K tomu soud podotýká, že otázka vyhodnocení památkových hodnot, jež zasluhují památkovou ochranu a má se jim tak dostat uchování pro další generace (což je vlastním smyslem zákona o památkové péči), obecně spadá do správního uvážení, jež leží v zásadě mimo rozsah přezkumné pravomoci správních soudů. Výjimku představují situace, kdy došlo k překročení jeho mezí či nezohlednění některého ze zákonem předepsaných kritérií apod., jak ostatně judikoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozhodnutí ze dne 23. 3. 2005, č. j. 6 A 25/2002-42. Ustálená judikatura tedy stojí na závěru, že vlastní (právní) posouzení památkových hodnot je otázkou správního uvážení, a jako takové tudíž leží mimo rozsah přezkumné pravomoci správních soudů, ledaže žalovaný (resp. ministr) vykročí z mezí řádného uvážení či nezohlední některé ze zákonem předepsaných kritérií (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2013, č. j. 2 As 120/2011-173, či ze dne 28. 4. 2023, č. j. 7 As 216/2021-32).

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

41. Z judikatury správních soudů rovněž plyne, že důvody podle § 2 odst. 1 písm. a) a b) zákona o památkové péči nemusí být naplněny kumulativně (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2025, č. j. 15 A 136/2023-63). Věci či soubory mohou vykazovat jen vlastnosti vymezené v písm. a) citovaného zákona, nebo, aniž by takové vlastnosti měly, mají jen přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem dle písm. b) téhož zákona. Nikoli výjimečné jsou však případy, kdy konkrétní věc naplňuje oba důvody pro prohlášení za kulturní památku. Zákonná kritéria, která jsou hodnocena v řízení o prohlášení za kulturní památku, tak mohou být naplněna i jejich kombinací (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 2. 2023, č. j. 11 A 81/2022-34).
42. Pokud jde o samotnou otázku proporcionality, soud v tomto směru poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 As 188/2012-25, kde soud uvedl: *„smyslem a účelem památkové ochrany je mimo jiné zachování historicky cenných stavebních či jiných strukturních nebo funkčních prvků nemovité kulturní památky v jejich původním provedení, je-li to technicky možné a lze-li to po jejím vlastníkovi s přihlédnutím k poměrům kulturní památky (zejména hygienickým, ekonomickým, provozním a dalším) a s ohledem na její památkový význam spravedlivě požadovat.“* (podtržení doplněno soudem) V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud dále uvedl: *„památková ochrana tedy nesmí volit extrémní řešení nezohledňující v potřebné míře i jiné konkurující legitimní zájmy, práva či hodnoty a musí usilovat o co nejmenší omezení vlastnických práv dotčených vlastníků nemovitostí, která ještě vedou k dosažení cíle této ochrany a ob stojí-li v testu proporcionality v užším smyslu. Test proporcionality v užším smyslu může v určitých případech vést k tomu, že zájem na zachování původních prvků kulturní památky bude muset ustoupit jiným zájmům, například nebude-li bez stavebních úprav (dostaveb, přístaveb, změny prostorových dispozic, změny sanitárních a dalších rozvodů, nahrazení původních poškozených prvků stavby replikami aj.) nemovitá kulturní památka s ohledem na současné standardy bydlení či jiné způsoby užívání nemovitostí (tedy i se zohledněním ekonomických nákladů na stavební úpravy a ekonomické udržitelnosti běžného fungování nemovitosti) provozovatelná. Je věcí státu, chce-li, aby vlastník byl povinen strpět i v užším smyslu neproporcionální omezení, aby tato omezení svojí dotační politikou (§ 16 zákona o památkové péči) kompenzoval anebo jejich nepříznivé ekonomické důsledky přinejmenším ve významné míře zmírnil (obdobně v oblasti územního plánování viz úvahy v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2009, čj. 1 Ao 1/2009-120, č. 1910/2009 Sb. NSS). Nelze však připustit, aby skutečnost, že nemovitost podléhá památkové ochraně, znamenala pro jejího vlastníka významnou trvalou ekonomickou újmu.“* (podtržení doplněno soudem). Soud konstatuje, že zásah do vlastnického práva je přípustný, pokud má ústavně legitimní a o zákonné cíle opřený důvod a je učiněn v nezbytně nutné míře. Ve světle citované judikatury soud přistoupil k testu proporcionality.
43. Pokud žalobce odkazuje na prohloubení křivd, které jsou spojeny s vlastnictvím pozemku pod ubikací osob zúčastněných na řízení, soud v tomto směru postrádá jakoukoliv spojitost s tím, jak jsou tím dotčena veřejná subjektivní práva žalobce ve věci rozhodování o prohlášení nemovitosti kulturní památkou. Žalobce nemůže úspěšně argumentovat hypotetickou citovou újmu, která se navíc netýká jeho práv. Byť žalobce poukazuje na pohnutou historii související s vlastnictvím pozemku pod ubikací osobami zúčastněnými na řízení, nelze odhlédnout od toho, že sám ve vztahu ke svým právům poukazoval pouze na komplikace (zejména provozní a ekonomické) související s užíváním ubikace, které byly převážně v hypotetické rovině. V rozkladové argumentaci žalobce odkazoval na vyjádření ze dne 28. 7. 2022, kde popsal anabázi majetkové křivdy a omezování vlastnického práva k pozemku pod ubikací a vznik samotné ubikace. Přitom převážně poukazoval na

eventuální ujmu, kterou však neměla utrpět jeho právní sféra, nýbrž sféra osob zúčastněných na řízení. V otázce, kde žalobce poukazoval na zásah do svého vlastnického práva, mu ministr ve svém rozhodnutí poskytl adekvátní argumentaci, která se s jeho rozkladovými námitkami vypořádala. K rozkladové námitce se ministr vyjádřil na stranách 17 a 18 napadeného rozhodnutí, přičemž též odkázal na strany 54 až 55 a 70 až 71 rozhodnutí ministerstva. Ani samotné opakování závěrů, se kterými se ministr ztotožnil, není vadou napadeného rozhodnutí. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že z hlediska soudního přezkumu tvoří rozhodnutí správních orgánů obou stupňů jeden celek (viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003-56, publ. pod č. 534/2005 Sb. NSS, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 12. 2007, č. j. 4 As 48/2007-80). V tomto směru soud neshledal, že by se žalovaný s rozkladovou argumentací žalobce vůbec nevypořádal.

44. Soud tedy *a priori* nesouhlasí s tvrzením žalobce, že by v předmětných rozhodnutích zcela absentovala úvaha stran provedení testu proporcionality. Nadto soudu není jasné, v jakém směru by v řízení o prohlášení ubikace a pozemku pod ubikací za kulturní památku měla být relevantní argumentace, že ubikace byla umístěna nelegálně a bez souhlasu tehdejších vlastníků pozemku pod ubikací, zejména pokud již uplynulo mnoho let a k případnému vyřešení vlastnických (soukromoprávních) vztahů nedošlo. Naopak sám žalobce poukázal na to, že ubikace byla využívána k 31. 5. 2021. Žalobce předložil nájemní smlouvu uzavřenou mezi ním a osobami zúčastněnými na řízení, jejímž předmětem byl mimo jiné pozemek pod ubikací. Soud v tomto směru neshledal exces či excesivní jednání správního orgánu, pokud by byl prohlášen za kulturní památku pozemek (pozemek pod ubikací), na němž stojí předmětná stavba (ubikace).
45. Soud dodává, že se neztotožnil ani s tím, že ministr na stranách 17 a 18 napadeného rozhodnutí mylně interpretoval rozkladovou argumentaci žalobce. Jakkoliv žalobce poukazuje na vlastnické poměry, je nutné mít na paměti skutečnost, že řešení otázky odlišných vlastníků pozemku a ubikace není otázkou právně významnou v řízení o prohlášení ubikace a pozemku pod ubikací za kulturní památku. V tomto směru soud žalobní argumentaci nepřisvědčil. Úvaha ministra o případném vyřešení otázky vlastnického práva nemůže mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Spatřovaly-li správní orgány obou stupňů ve skutečnostech řádně popsanych ve svých rozhodnutích naplnění hodnot, které je nutné dle jejich názoru památkově chránit, soud do této jejich správní úvahy není oprávněn zasahovat, jelikož se nejedná ani o zneužití správního uvážení ani o překročení jeho mezí. V napadeném rozhodnutí neabsentují důvody pro závěr, že zájem na zachování památkové hodnoty ubikace převážil nad zájmem na ochraně vlastnického práva žalobce. Nicméně s ohledem na žalobcem předložený znalecký posudek v napadeném rozhodnutí zcela absentuje úvaha stran toho, zda stavebně technický stav ubikace pro jejího vlastníka nebude představovat významnou trvalou ekonomickou újmu v důsledku prohlášení ubikace za kulturní památku.
46. Žalobce v žalobě sice nenamítal ekonomickou újmu, resp. to, že by prohlášení ubikace za kulturní památku pro něj znamenalo významnou trvalou ekonomickou újmu, poukazoval však na absenci argumentace stran ekonomicky udržitelného a dlouhodobě životaschopného využití ubikace (k tomu viz níže). Tato dvě ekonomická hlediska spolu dle náhledu soudu neoddělitelně souvisejí, a to z prostého důvodu. Pokud nelze předpokládat ekonomické využití ubikace alespoň v hrubých rysech, nelze vlastnické právo omezit do té míry, aby samotné vlastnictví (kulturní památky) představovalo ekonomickou újmu. Správní orgány

byly při provádění testu proporcionality povinny se touto otázkou zabývat. Řečeno jinak, správní orgány byly povinny se v rámci správního uvážení zabývat i otázkou ekonomické újmy, která je velmi úzce spjata se stavebně technickým stavem nemovitosti (ubikace). Soud v tomto směru odkazuje na stranu 72 prvostupňového rozhodnutí, kde žalovaný mimo jiné uvedl, že *„finanční výše obnovy je závislá a proměnná od konkrétního budoucího využívání stavby a z toho plynoucí míry nutných stavebních úprav v interiéru a nemusí proto vůbec představovat takovou investici a finanční zatížení pro vlastníka, jak je uváděno v námitce (např. v případě jen bazálního vyspravení střechy, komínů, okapů a naimpregnování vnějšího dřevěného pláště – tj. znovuzavedením pravidelné základní údržby prováděné svépomocí, s využitím dobrovolných společných brigád zainteresovaných občanů či místních spolků).“* Tuto skutečnost však vyslovil poté, co uvedl, že *„na základě dříve vznesených námitek účastníka řízení ověřeno vlastním ohledáním stavby na místě dne 2. 3. 2023 (pořízena zároveň doplňující podrobná fotodokumentace), stavebně poměrně jednoduchá dřevostavba stonařovské ubikace - tělocvičny naopak prokázala za více než osmdesát let své existence velmi vysokou konstrukční a materiálovou kvalitu (dobré řemeslné zpracování) a dochovala se s minimální údržbou v mimořádně dobrém stavebně-technickém stavu do dnešních dnů (!!!). Budova je dobře založena a nevykazuje statické poruchy. [...] Aktuální zanedbaný vzhled bývalé dřevěné stonařovské tělocvičny odpovídá dlouholeté absenci základní pravidelné údržby. Současný stavebně-technický stav tohoto hodnotného objektu však neznemožňuje provedení budoucí úspěšné památkové obnovy a revitalizace, neboť stav budovy jako celku, vyjma narušených a rozvolněných komínových těles, pozvolna dožívající střešní krytiny a nevyspravených okapových svodů, rozhodně nelze označit jako špatný, nebo dokonce havarijní.“* Uvedené konstatování je však v přímém rozporu se závěrem znaleckého posudku předloženým v řízení o rozkladu.

47. Soud tedy přistoupil k vypořádání druhého žalobního bodu, kde žalobce namítl nedostatečně zjištěný a následně nesprávně posouzený skutkový stav, neboť ministr neuvedl konkrétní důvody, které ve výsledku vedly k tomu, že zájem na zachování památkové hodnoty ubikace převážil nad zájmem na ochraně vlastnického práva žalobce.
48. K námitce, že správní orgány neúplně zjistily skutkový stav, lze odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu. V rozsudku ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 A 106/2002-81 Nejvyšší správní soud uvedl, že *„podstata souzené věci spočívá ve zhodnocení toho, zda předmětný dům je možno považovat za významný doklad historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti, případně zda má přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem [...] Nejvyšší správní soud v této souvislosti zároveň předesílá, že řada uplatněných žalobních námitek s podstatou rozhodované věci bezprostředně nesouvisí, jelikož se vztahuje výhradně k otázce posouzení stavebně technického stavu předmětné nemovitosti, což s ohledem na výše uvedené není právně významné“* (podtržení doplněno soudem). Obdobně v rozsudku ze dne 18. 11. 2009, č. j. 6 As 37/2009-135 soud uvedl, že *„stěžovatel rovněž namítá, že žalovaný pochybil, pokud nevzal v řízení o prohlášení kulturní památky v úvahu špatný stavebně technický stav cihelny. Nejvyšší správní soud však má za to, že v rámci řízení o prohlášení kulturní památky má žalovaný povinnost pouze posuzovat, zda jsou naplněna zákonná kritéria podle § 2 zákona o státní památkové péči. Stavebně technický stav je tedy rozhodný jen pokud je způsobilý snížit památkovou hodnotu objektu.“* (podtržení doplněno soudem).
49. Soud považuje za potřebné předeslat, že žalobce v řízení před prvostupňovým orgánem jednak navrhl, aby byl vypracován podrobný odborný posudek autorizovanou osobou, jednak popsal vady, kterými ubikace trpí, resp. vady, v nichž žalobce spatřuje špatný stavebně technický stav ubikace, který by mohl významně ovlivnit rozsah případné

rekonstrukce objektu. Toto hledisko přitom může být relevantním důvodem pro odmítnutí památkové ochrany (viz dále). Přestože tedy žalobce předložil znalecký posudek, který si nechal sám vypracovat, až v řízení o rozkladu, má soud za to, že tato skutečnost nemůže být důvodem, pro který by ministr neměl obsah tohoto posudku hodnotit. Jestliže žalobce přdestřel důvody, pro které by bylo záhodno provést detailnější odborné zkoumání stavebně technického stavu ubikace, pak měl žalovaný tuto skutečnost sám reflektovat tak, aby dostal své povinnosti zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti a zároveň zjistit všechny okolnosti důležité pro ochranu veřejného zájmu ve smyslu § 50 odst. 3 správního řádu. Žalobci proto nelze klást k tíži, že tento důkazní prostředek nepředložil již v prvním stupni správního řízení. S předloženým znaleckým posudkem se přitom ministr dílčím způsobem vypořádal na stranách 19 až 22 napadeného rozhodnutí, avšak neodstranil rozpory z něj plynoucí.

50. Ačkoli ze znaleckého posudku [z odpovědi na otázku vyhodnocení (posouzení) stavebně technického stavu ubikace] výslovně vyplývá, že ubikace je ve špatném stavebně technickém stavu, přičemž zásahem do nosné konstrukce byla narušena statika ubikace, ministr nikterak nepoměřil zájem na zachování ubikace jako kulturní památky s ekonomickými možnostmi žalobce ve světle výše citované judikatury.
51. Jádrem sporu je totiž zjednodušeně řečeno otázka stavebně technického stavu objektu (zda je natolik špatný, že by kvůli tomu, resp. v důsledku rekonstrukce, mohla ubikace ztratit svoji památkovou hodnotu). Ač tato otázka sama o sobě není zákonným kritériem pro prohlášení stavby za kulturní památku a jde pouze o doplňkové hledisko (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2019, č. j. 10 As 299/2017-41, bod 15 a tam uvedená judikatura), nelze přehlížet, že může být při hodnocení památkových hodnot mnohdy klíčová. Vypovídá totiž o vlastní schopnosti dalšího života dotčené nemovitosti. Špatný stavebně technický stav může vést až k demolici, tzn. zániku předmětu, o jehož potenciální památkovou ochranu se jedná. Pokud ze znaleckého/odborného zkoumání, ač jinak toliko podpůrného (k tomu obecně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2017, č. j. 6 As 299/2016-19, bod 53), vyplývá, že sporný objekt (ubikace) je natolik zchátralý, že vyžaduje demolici, či pokud by jeho zabezpečení nutně vedlo ke ztrátě památkových hodnot, nabývá takové zkoumání na významu. Ministr však v tomto směru nepostavil na jisto, v jakém stavu se objekt nachází. Řečeno jinak, z prvostupňového rozhodnutí plyne naprosto odlišný závěr, který je v přímém rozporu se závěrem uvedeným v žalobcem předloženém znaleckém posudku. Ministr však v napadeném rozhodnutí tuto skutečnost nijak nereflektoval. Byť soud připouští, že ne všechny závěry plynoucí ze znaleckého posudku jsou v dané věci stěžejní (nutnost postavení nové stavby, která by byla kopií ubikace či vyčíslení nákladů na novou stavbu), neboť není nutné, aby se ubikace nacházela v naprosto zrekonstruovaném stavu, je třeba zdůraznit, že ministr vůbec neposoudil ekonomické dopady ve vztahu k žalobci, přestože ze znaleckého posudku plyne naprosto odlišný závěr o stavu objektu (ubikace). Z výše uvedených důvodů tak soud shledal v této části napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným, neboť se ministr ve svém rozhodnutí protichůdnými závěry ani nevypořádal. Tvrzení ministra, že *„se dřevěná konstrukce bývalé tělocvičny prokazatelně nenachází v havarijním stavebně-technickém stavu. Navíc konstatování havarijního stavu výslovně neuvádí ani žádný z podatelů rozkladu, a dokonce ani dodatečně předložený znalecký posudek (...) podstatná je podle mého názoru skutečnost, že neobsahuje žádné nové skutečnosti (např. zjištění fatálního neopravitelného plošného narušení celé dřevěné konstrukce, bezprostřední hrozba zřícení apod.), jež by prakticky vylučovaly možnost smysluplné památkové obnovy, a navíc by odporovaly závěrům sděleným v napadeném rozhodnutí. Mám za*

to, že již z textu napadeného rozhodnutí a z přiložených fotografií v příloze rozhodnutí je zřejmé, že lze objekt úspěšně památkově obnovit, aniž by musela vzniknout jeho kopie.“ nemá oporu ve správním spise, resp. v předloženém znaleckém posudku. Soud explicitně poukazuje na stranu 21 a 22 znaleckého posudku, kde je uvedeno: „Snížením příčné tuhosti ve střední části objektu vznikl velmi nebezpečný stav (...) To, že nosná konstrukce budovy dosud nezhavarovala, lze považovat za velmi výjimečný stav, na který se nedá nadále spoléhat. Pokud by došlo k sanaci objektu, bylo by nutné provést velmi náročné statické zajištění středové části objektu, pokud má být zachováno stávající objemové řešení.“ Ze samotného závěru znaleckého posudku plyne, že „objekt je ve špatném stavebně-technickém stavu, mnohé prvky jsou za hranicí životnosti, zásahem do nosné konstrukce (tj. vyříznutí části krovu, který tvořil strop mezi přízemím a podkrovím) byla narušena statika objektu a tím snížena jeho životnost.“ Odhlédnout nelze ani od konstatování, že „vzhledem ke špatnému stavebně-technickému stavu objektu je možná pouze jeho kompletní rekonstrukce, tj. nahrazení stávající stavby její kopií nebo obdobným objektem svou podobou na původní objekt pouze odkazující“, nicméně tento závěr je dle soudu nutné brát s rezervou s ohledem na položenou otázku „posoudit možnost kompletní rekonstrukce (vytvoření kopie).“

52. Ke shora uvedenému lze odkázat na rozsudek ze dne 28. 11. 2024, č. j. 6 As 124/2024-36, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval případem žádosti vlastníka o zrušení památkové ochrany v situaci, kdy vlastník předložil odborný posudek ke stavu předmětného objektu. Nejvyšší správní soud zdůraznil, že k vyvrácení či zpochybnění odborných závěrů musí správní orgány předložit stejně zevrubnou a přesvědčivou odbornou argumentaci vycházející ze znalosti úředních osob, případně opatřit další odborné podklady. Uvedené samozřejmě neznámá, že špatný stav věci automaticky brání jejímu prohlášení za kulturní památku. Analogicky lze odkázat na judikaturní závěry, podle nichž důvodem pro zrušení již jednou získané památkové ochrany bez dalšího není špatný stav (vážené poškození) věci prohlášené za kulturní památku (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2016, č. j. 2 As 322/2015-73). Ostatně dílčí a opravitelné závady nejsou podle Nejvyššího správního soudu překážkou prohlášení za kulturní památku, ba naopak o to více vzniká potřeba takovému objektu poskytnout památkovou ochranu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2009, č. j. 6 As 37/2009-135, bod 26). Vzhledem k omezením, jež by při nutné rekonstrukci památková ochrana pro vlastníka znamenala, nelze na druhou stranu odhlížet od toho, že prohlášení objektu za kulturní památku je zásahem do majetkových práv, pročez je nutné klást vysoké požadavky na rozhodovací praxi správních orgánů a přesvědčivost jejich závěrů (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 5. 2022, č. j. 2 As 73/2020-36).
53. Soud tak uzavírá, že správní orgány obou stupňů se technickým stavem ubikace nezabývaly dostatečně, resp. neodstranily skutkové rozpory, aby mohly uvážít, zda i přes vady stavebně technického stavu ubikace stále tato nemovitost vykazuje památkové hodnoty hodné ochrany, a to s ohledem na tvrzení žalobce vznesená ve správním řízení. V napadeném rozhodnutí jsou sice uvedeny některé relevantní důvody, na jejichž základě ministr dovodil, že žalovaný nevybočil z mezí správního uvážení, ministr se opomenul vypořádat s ekonomickými možnostmi žalobce ve světle závěru uvedeného ve znaleckém posudku (špatný stavebně technický stav, narušená statika ubikace). Ministr neuvedl konkrétní důvody, které by svědčily pro závěr, že zájem na zachování památkové hodnoty ubikace převažuje nad zájmem na ochraně vlastnického práva účastníka, a to zejména v rovině ekonomické újmy, která by vlastníku předmětné nemovitosti mohla vzniknout v důsledku prohlášení ubikace za kulturní památku.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

54. Přestože žalobce v rozkladu zdůrazňoval, že je územní veřejnoprávní korporací, a má tedy povinnost svůj matek užívat účelně a hospodárně v souladu se zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti, a vynakládání finančních prostředků v excesivní výši na opravu a přestavbu ubikace proto označil za neúčelné a nehospodárné a jen těžko odůvodnitelné z hlediska požadavků na hospodaření s majetkem dle příslušného zákona, ministr se touto jeho argumentací nezabýval v takovém rozsahu, jak to vyžadovalo řádné provedení testu proporcionality. Za náležité zdůvodnění nelze považovat ani konstatování ministra na straně 21 napadeného rozhodnutí („Navíc s ohledem na ekonomické možnosti městyse a jednoznačné památkové hodnoty bývalé stonařovské tělocvičny oproti budově bývalé české menšinové obecní školy č. p. Y se správní orgán rozhodl tak, že hodnotnější část souboru prohlásil za kulturní památku a část souboru za kulturní památku neprohlásil“), jelikož i tato část odůvodnění napadeného rozhodnutí postrádá posouzení stavebně technického stavu ubikace se zohledněním ekonomických nákladů na stavební úpravy a ekonomické udržitelnosti běžného fungování nemovitosti.
55. Soud rovněž souhlasí s žalobcem v tom, že ve vyjádření ze dne 9. 11. 2021 se hovoří pouze o vysokém (nikoliv mimořádném) stupni autentického dochování. Intepretace, kterou ministr použil ve svém rozhodnutí, neodpovídá skutečností plynoucím z předmětného vyjádření a především nelze hovořit o (dobrém) stavu dochování ve smyslu stavebně technickém.
56. Ministr se tedy měl podrobněji zabývat zásadním rozporem mezi znaleckým posudkem a zjištěními učiněnými z ohledání na místě a z pořízené dokumentace a zdůvodnit, proč závěry o nebezpečném stavu stavebních konstrukcí objektu (případně) neobstojí. Byť skutečně platí, že protichůdnost některých skutkových podkladů nemusí nutně vést k zadání znaleckého posudku, který by se k rozporům vyjádřil, v tomto případě bylo zadání dalšího znaleckého posudku na místě, neboť rozpory mezi skutkovými zjištěními jsou alfou a omegou předmětného řízení (stavu a možnosti zachování objektu). Soud k tomu uvádí, že návrh řešení plynoucí ze znaleckého posudku (tedy zbourání objektu) nemusí být jedinou možností, jak špatný stav ubikace napravit. Odpověď na tuto otázku bude ovšem muset poskytnout další podrobnější dokazování. V rámci něj by měl ministr bez důvodných pochybností (§ 3 správního řádu) posoudit, zda případná rekonstrukce nepovede ke ztrátě správními orgány tvrzených památkových hodnot objektu. Bude třeba vyjasnit, v jakém stavu objekt ve skutečnosti je, jaký rozsah oprav to s sebou ponese a jak tyto opravy ovlivní památkový charakter objektu. V návaznosti na to bude ministr povinen posoudit, zda prohlášení za kulturní památku nebude s ohledem na stavebně technický stav ubikace pro jejího vlastníka představovat významnou trvalou ekonomickou újmu. Za této situace soud považuje za předčasné zabývat se tím, že ubikace byla postavena jako stavba dočasná a už nejméně 50 let přеслужuje, a s tím spojeným posouzením zájmu vlastníka na ekonomicky udržitelném a dlouhodobě životaschopném využití předmětných nemovitostí.

VII. Závěr a náklady řízení

57. S ohledem na shora uvedené soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, a proto napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V něm bude žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Za splnění podmínek uvedených v § 51 odst. 1 s. ř. s. soud o žalobě rozhodl bez nařízení jednání. Důvodem pro nařízení jednání nebylo ani dokazování, neboť veškeré listiny potřebné pro rozhodnutí jsou obsaženy ve správním spisu, jímž se dokazování neprovádí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1.

2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117). Podpůrně je třeba uvést, že pro tento postup byly splněny i zákonné podmínky dle § 76 odst. 1 s. ř. s. (viz výše).

58. Druhý výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, náleží náhrada nákladů řízení spočívajících v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč a dále v odměně advokáta za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby) podle dle § 11 odst. 1 písm. a), d) ve spojení s § 6 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném do 31. 12. 2024, a to ve výši 3 100 Kč za každý z těchto úkonů. Žalobci náleží rovněž náhrada hotových výloh podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Náklady právního zastoupení žalobce jsou dále tvořeny částkou 1 428 Kč odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Žalovaný je proto povinen zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce na nákladech řízení částku 11 228 Kč.
59. Soud neuložil osobám zúčastněným na řízení žádnou povinnost a neshledal ani důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by jim mohl přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Proto v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. ve třetím výroku rozsudku rozhodl, že osoby zúčastněné na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 3. července 2025

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu